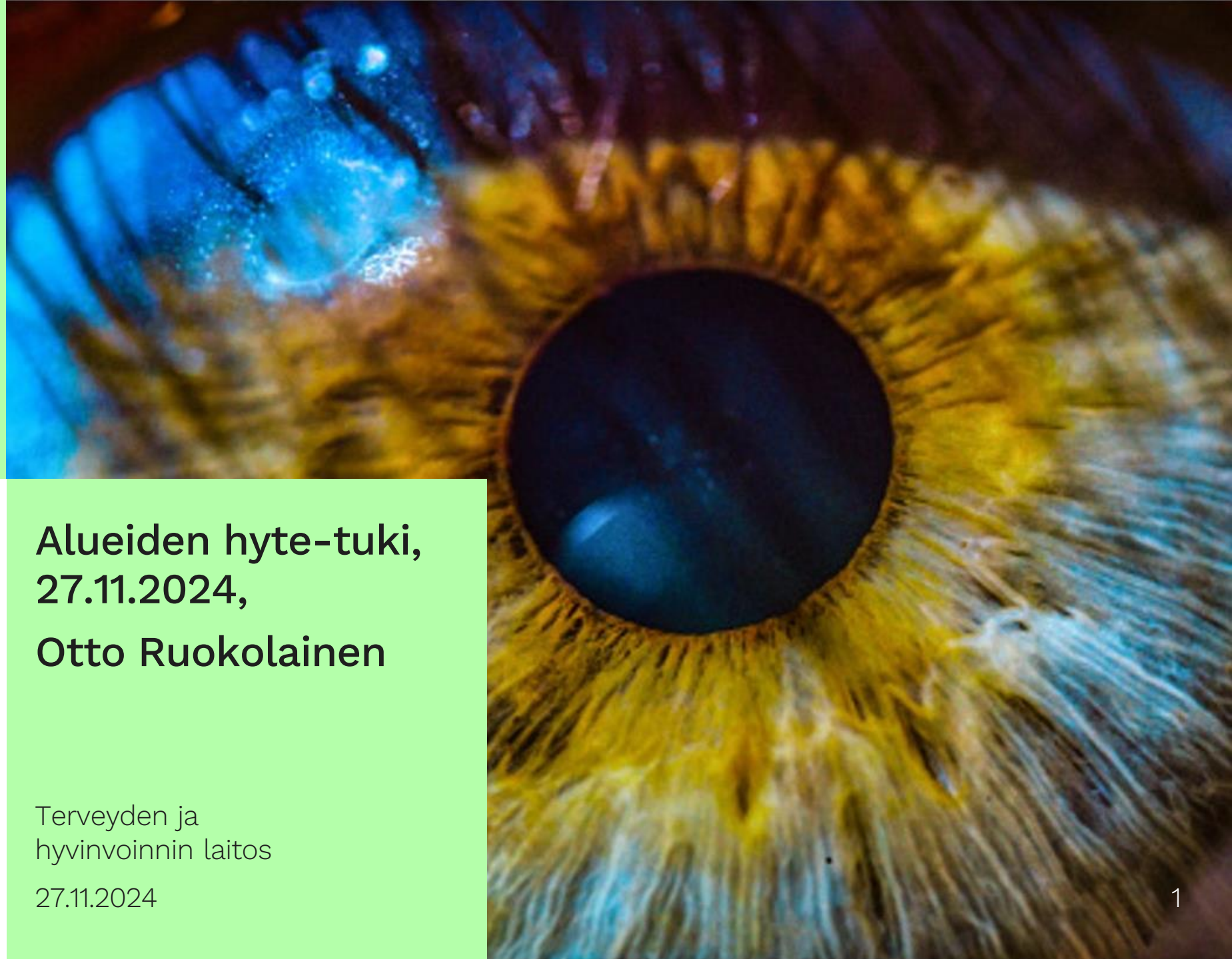

Ajankohtaista
tupakka- ja
nikotiini-
tuotteiden
käytöstä

Alueiden hyte-tuki,
27.11.2024,
Otto Ruokolainen

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos
27.11.2024

Esityksen rakenne

1. Tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö aikuisilla
2. ...nuorilla
3. ...korkeakouluopiskelijoilla
4. Yhteenveto

27.11.2024

TILASTORAPORTTI 55/2024
25.11.2024

thl

Tupakkatilasto 2023 Tupakointi vähenee – nikotiinipussien käyttö yleistä korkeakouluopiskelijoilla

PÄÄLÖYDÖKSET

- Korkeakouluopiskelijoiden päivittäinen tupakointi on vähentynyt.
- Korkeakouluopiskelijoista käytti päivittäin nikotiinipusseja naisista 5 % ja miehistä 14 % vuonna 2024.
- Nuorista (14–20-vuotiaat) nikotiinipussien päivittäinen käyttö oli yleisintä pojilla perusopetuksessa (4 %) ja ammatillisissa oppilaitoksissa (5 %).
- Työikäisten (20–64-vuotiaat) päivittäinen tupakointi on vähentynyt vuonna 2022 vuoteen 2020 verrattuna.
- Eläkeikäisten (65–84-vuotiaat) tupakointi on pysynyt suunnilleen samalla tasolla vuonna 2022 vuoteen 2020 verrattuna.

Suomalaisten päivittäinen tupakointi on pääsääntöisesti vähentynyt viime vuosien väestötutkimusten mukaan. Nikotiinipussien ja muiden uusien nikotiinituotteiden käyttö on kuitenkin nuorilla ja nuorilla aikuisilla suhteellisen yleistä.

Vuonna 2022 suomalaisista 20–64-vuotiaista naisista 11 prosenttia ja miehistä 12 prosenttia tupakoi päivittäin (kuvio 1). Tämän ikäisestä väestöstä nikotiinipusseja käytti päivittäin naisista alle prosentti ja miehistä kolme prosenttia.

Eläkeikäisistä (65–84-vuotiaat) naisista viisi prosenttia ja miehistä yhdeksän prosenttia tupakoi päivittäin vuonna 2022. Nikotiinipussien käyttö on eläkeikäisillä erittäin vähäistä.

Vuonna 2023 nuorista (14–20-vuotiaat) päivittäin tupakoi viisi prosenttia. Nuorten päivittäinen tupakointi on vähentynyt. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista päivittäin tupakoi huomattavasti useampi kuin lukioalaista. (Kuvio 2 ja 3a–b.) Nuorista nikotiinipusseja käytti päivittäin kaksi prosenttia perusopetuksessa olevista, hieman alle prosentti lukiopissa opiskelevista ja kolme prosenttia ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista.

Vuonna 2024 korkeakouluopiskelijoista neljä prosenttia tupakoi päivittäin, ja osuus laski hieman vuodesta 2021 (5 %). Ammattikorkeakouluissa opiskelevilla päivittäinen tupakointi (naiset 7 %, miehet 4 %) on yleisempää kuin yliopistoissa opiskelevilla (naiset 2 %, miehet 3 %) (kuvio 4).

Korkeakouluopiskelijoilla nikotiinipussien päivittäinen käyttö on tupakointia yleisempää: päivittäin niitä käytti vuonna 2024 yhteensä yhdeksän prosenttia. Ammattikorkeakouluissa opiskelevilla nikotiinipussien päivittäinen käyttö (naiset 7 %, miehet 18 %) oli yleisempää kuin yliopistoissa opiskelevilla (naiset 3 %, miehet 9 %).

Kuvio 1. Päivittäin tupakointien miesten ja naisten osuudet (%) ikäryhmittäin 1997–2022.

Vuosi	Miehet 20-64	Naiset 20-64	Miehet 65-84	Naiset 65-84
1997	30	20	13	5
2000	28	19	12	5
2003	26	18	11	5
2006	25	17	10	5
2009	23	16	10	5
2012	21	15	10	5
2015	19	14	10	5
2018	17	13	10	5
2022	14	11	10	5

Marke Jääskeläinen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Leena Kovanen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Suomen virallinen tilasto

Lähteet: 20–64-vuotiaat: vuodet 1997–2012 Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytymisen ja terveys (AVTK) - tutkimus, THL; vuodet 2013–2017 Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL; vuodet 2018–2020 FinSote, THL; vuodesta 2022 alkaen Terve Suomi, THL. 65–84-vuotiaat: vuodet 1997–2011 Eläkeikäisen väestön terveyskäyttäytymisen ja terveys (EVTK) -tutkimus, THL; vuodet 2013–2017 Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH), THL; vuodet 2018–2020 FinSote, THL; vuodesta 2022 alkaen Terve Suomi, THL.

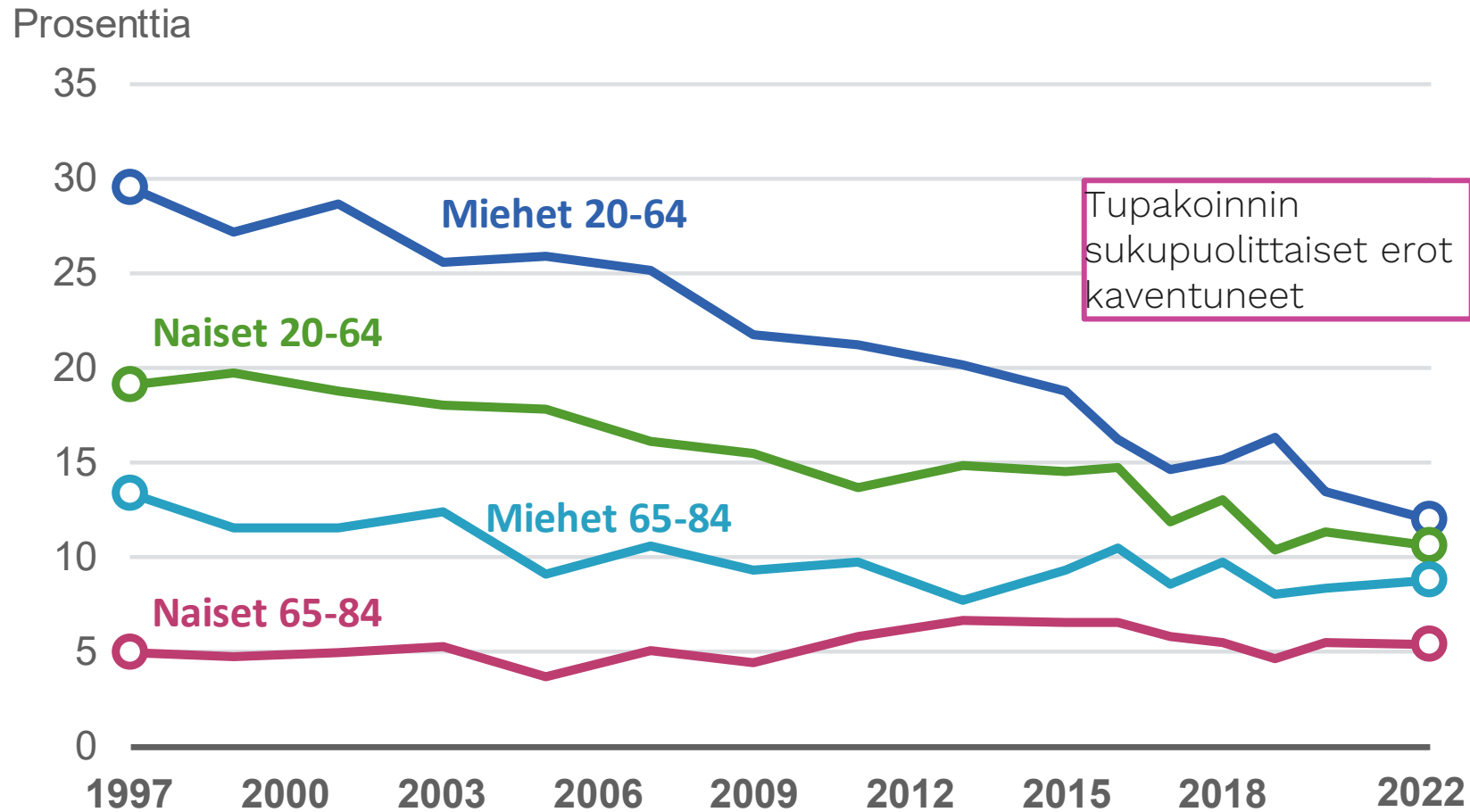

Aikuiset

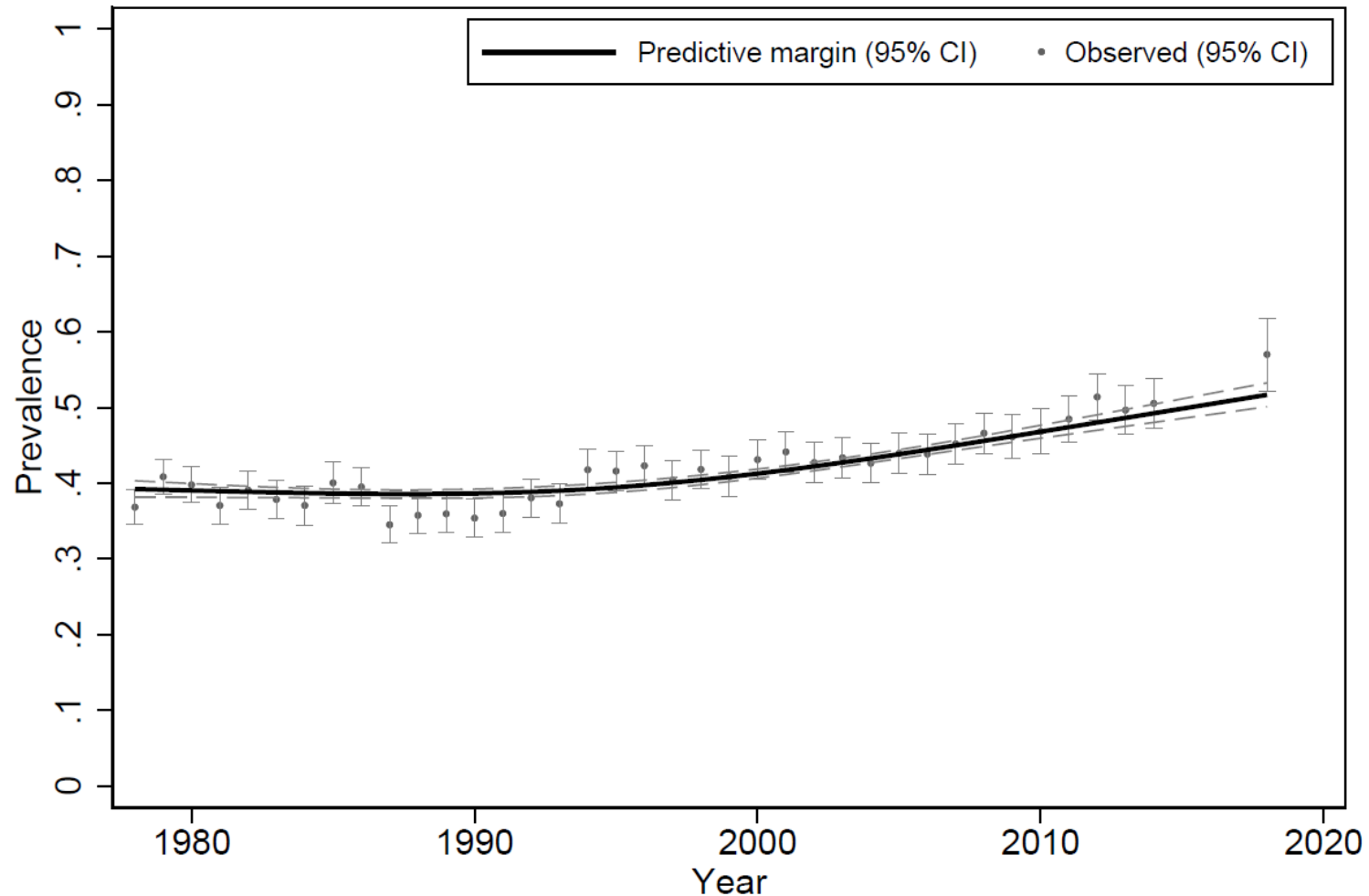
27.11.2024

Päivittäin tupakoivien miesten ja naisten osuudet (%) ikäryhmittäin 1997–2022

Lähde: THL, Tupakkatilasto 2023

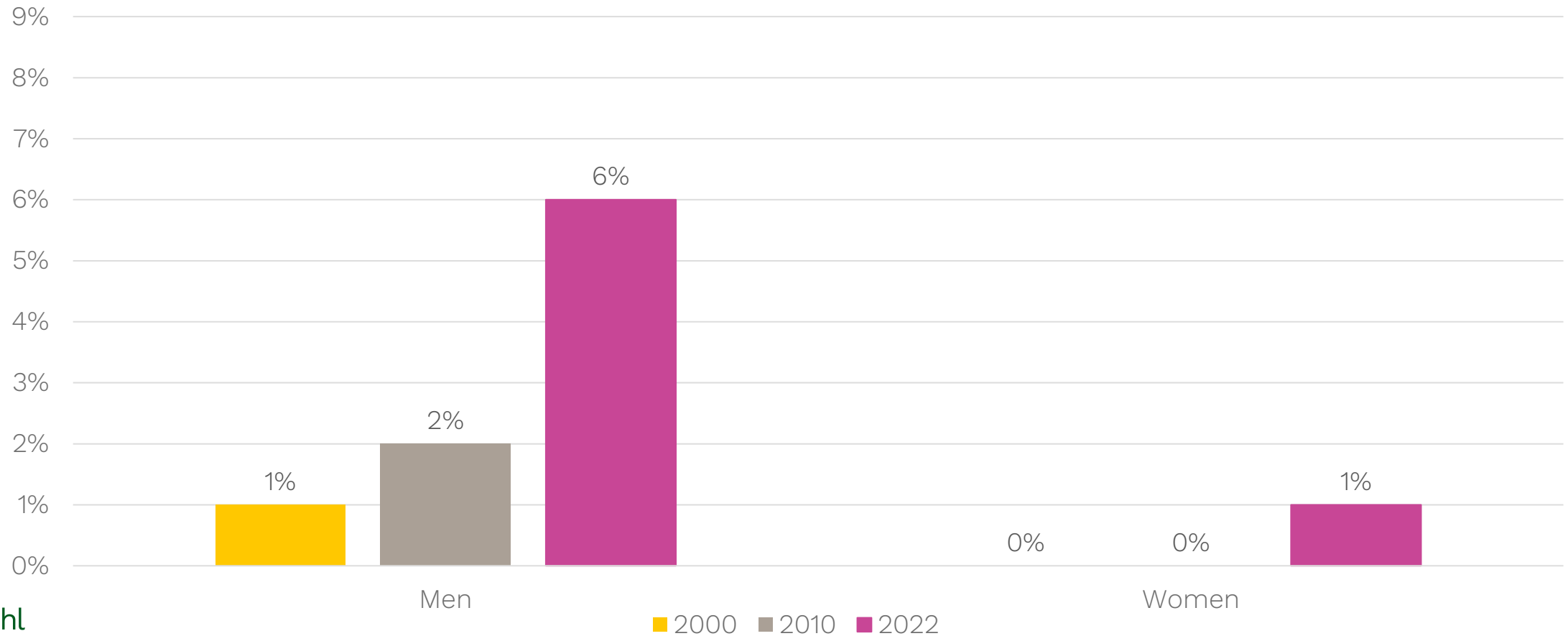
Tupakoinnin lopettaminen yleistynyt

Supplementary Figure 7. Quit ratio, 1978-2018

Lähde: Ruokolainen et al. 2023a

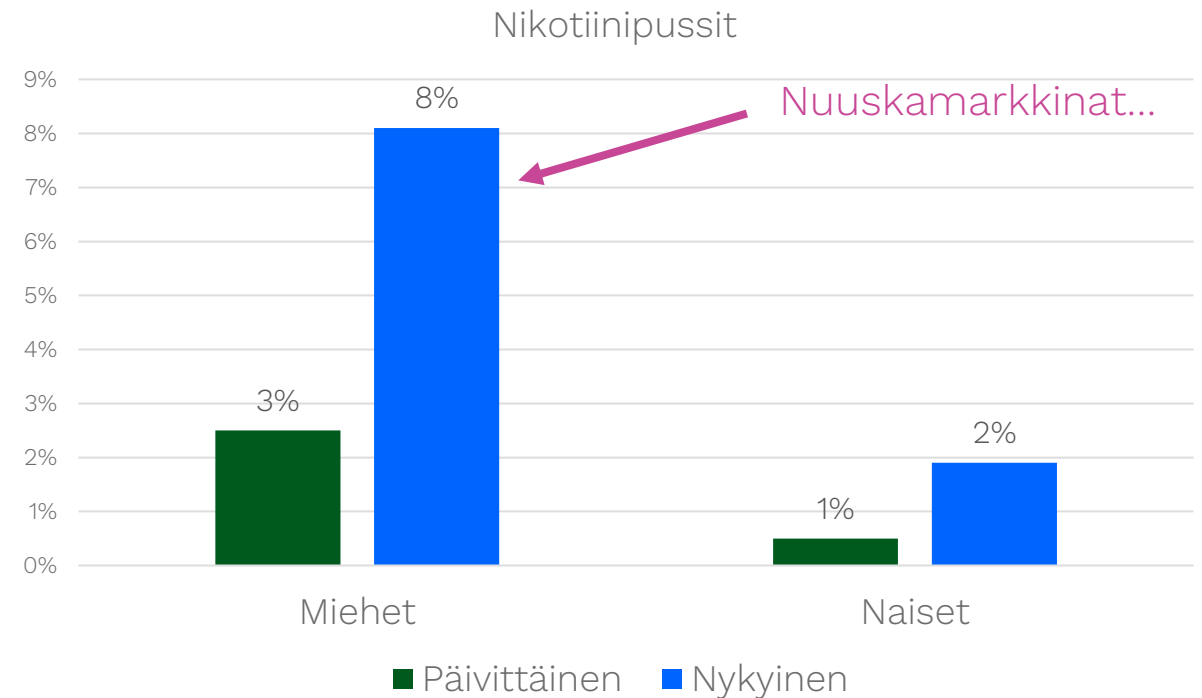
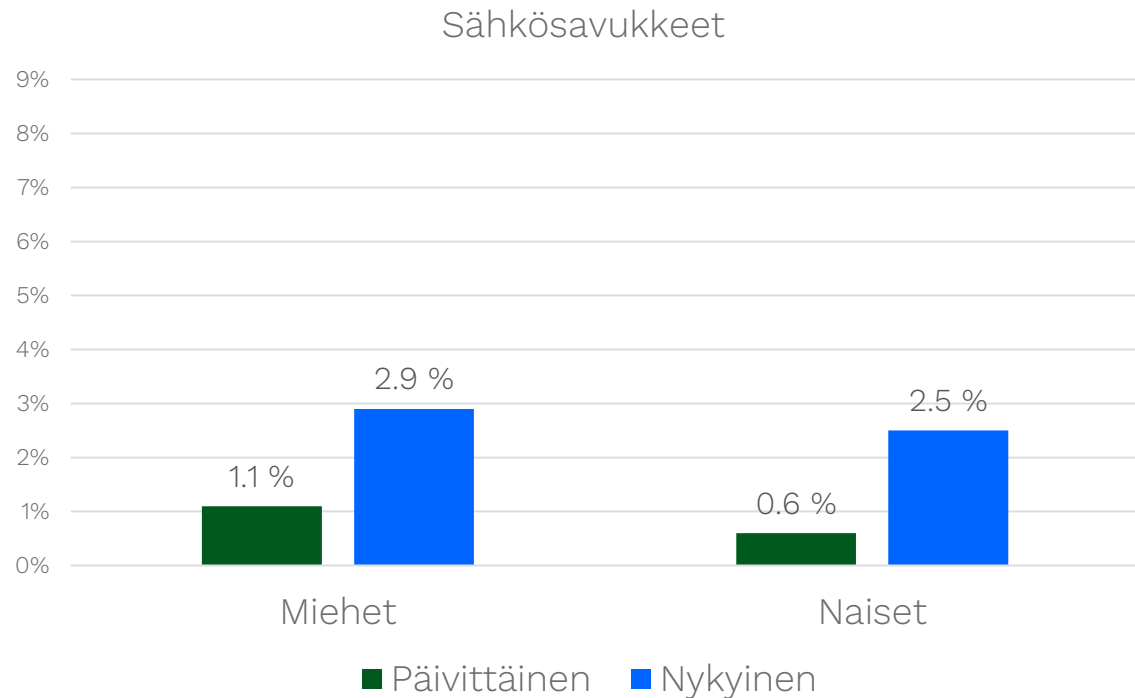
Nuuskan päivittäinen käyttö, 2000-2022, 20-64-vuotiaat – käyttö yleistynyt

11/27/2024

Lähde: THL, Tupakkatilasto 2023

Sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien käyttö aikuisilla, 2022, 20-64-vuotiaat

Saavutetaanko tupakkalain tavoite savuttomasta ja nikotiinittomasta Suomesta 2030 (< 5%)?

	2020	2030	2040
PÄIVITTÄINEN TUPAKKATUOTTEIDEN KÄYTTÖ			
Sukupuoli			
Miehet	19.5 (18.1, 21.0)	11.1 (9.0, 13.7)	7.1 (5.3, 9.4)
Naiset	11.8 (10.8, 12.8)	7.3 (5.6, 9.5)	4.7 (3.4, 6.7)
Ikäryhmät (vuosia)			
20–34	16.9 (15.0, 18.7)	9.3 (7.2, 11.9)	5.9 (4.1, 8.3)
35–44	16.1 (14.0, 18.1)	9.6 (7.1, 13.0)	6.2 (4.1, 9.1)
45–54	14.8 (13.2, 16.5)	9.5 (7.1, 12.6)	6.2 (4.3, 9.1)
55–64	14.5 (13.2, 15.7)	8.6 (6.2, 11.8)	5.5 (3.6, 8.2)

Tavoitetta ei saavuteta ilman lisätoimia

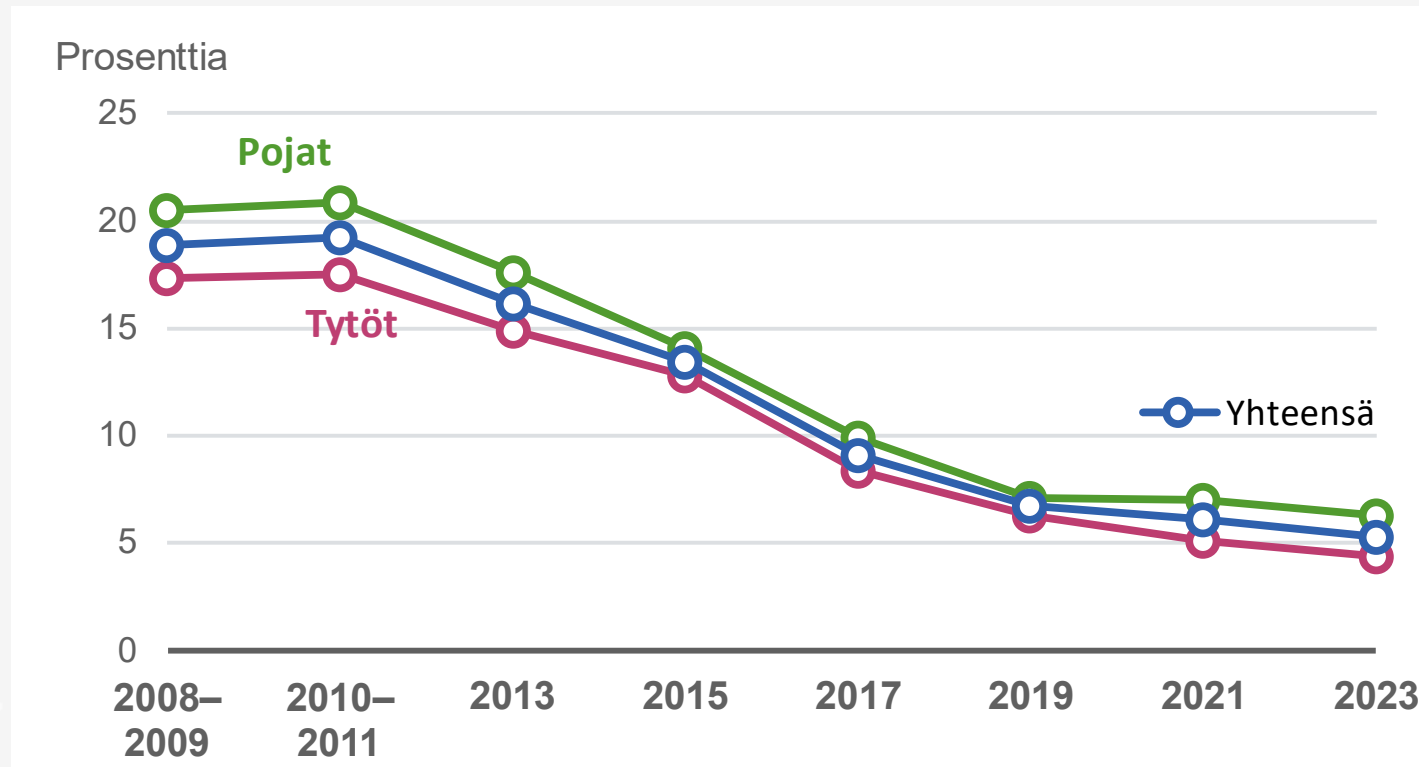

Nuoret

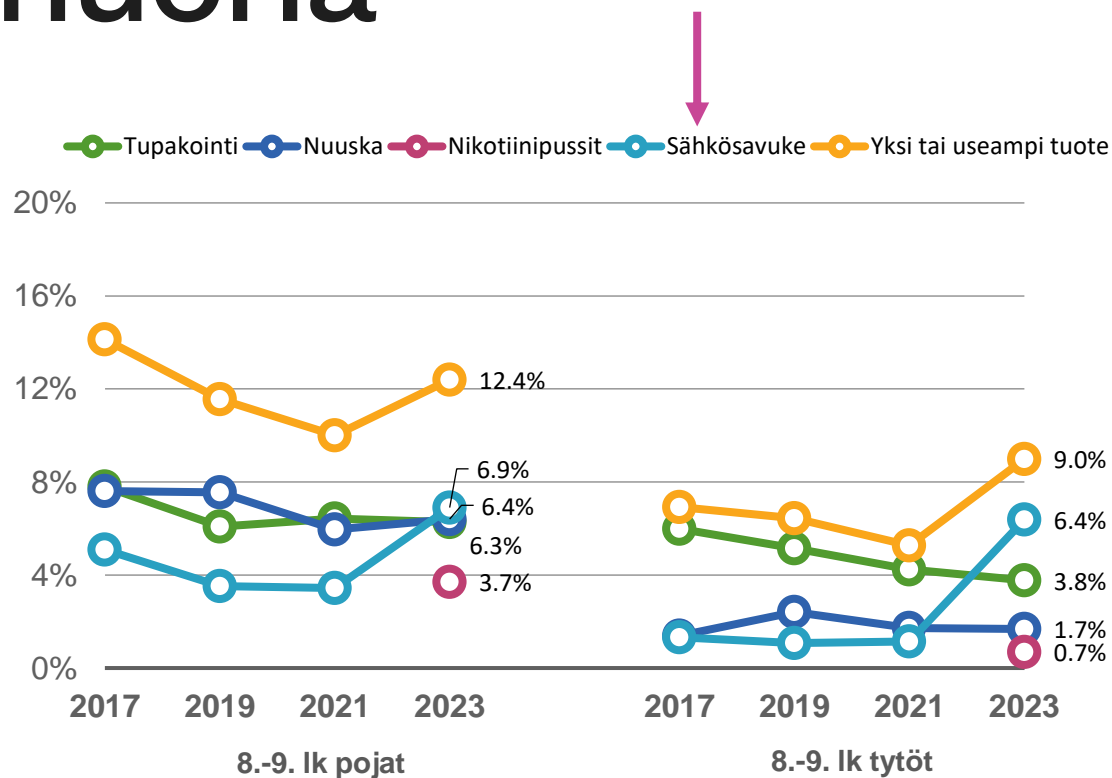
27.11.2024

Päivittäin tupakoivien 14–20-vuotiaiden tyttöjen ja poikien osuudet (%), 2008/2009–2023

Lähde: THL, Tupakkatilasto 2023

Uudet nikotiinituotteet houkuttavat nuoria

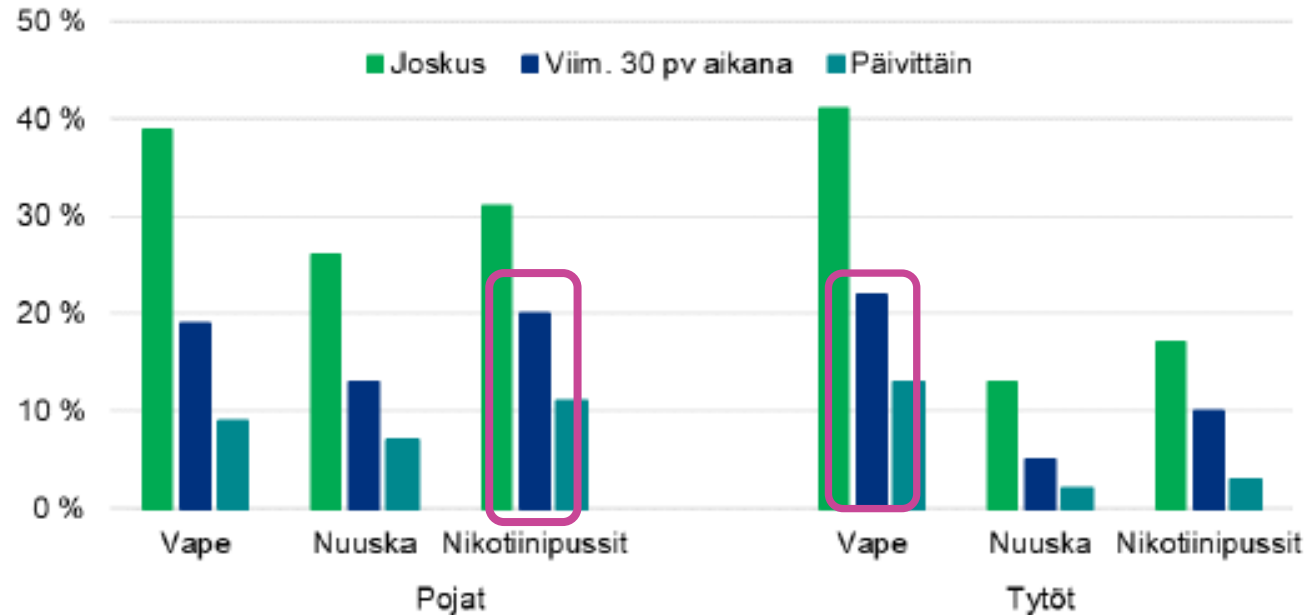

Lähde: Ollila & Ruokolainen 2023

- Jotain tupakka- tai nikotiinituotetta käyttävien osuus **kääntyi nousuun** – taustalla sähkösavuke ja nikotiinipussit
- Uudet tuotteet on kehitetty erittäin houkutteleviksi (maut, värit, jne.) ja samalla nikotiinimäärä voi olla suuri

Nikotiinipussien ja sähkösavukkeiden (vape) käyttö 9.-luokkalaisilla nuorilla yleistä

Kuvio 3. Sähkösavukkeita (vape), nuuskaa ja nikotiinipusseja joskus kokeilleiden, 30 viime päivän aikana ja päivittäin käyttäneiden 15–16-vuotiaiden poikien ja tyttöjen osuudet vuonna 2024, %

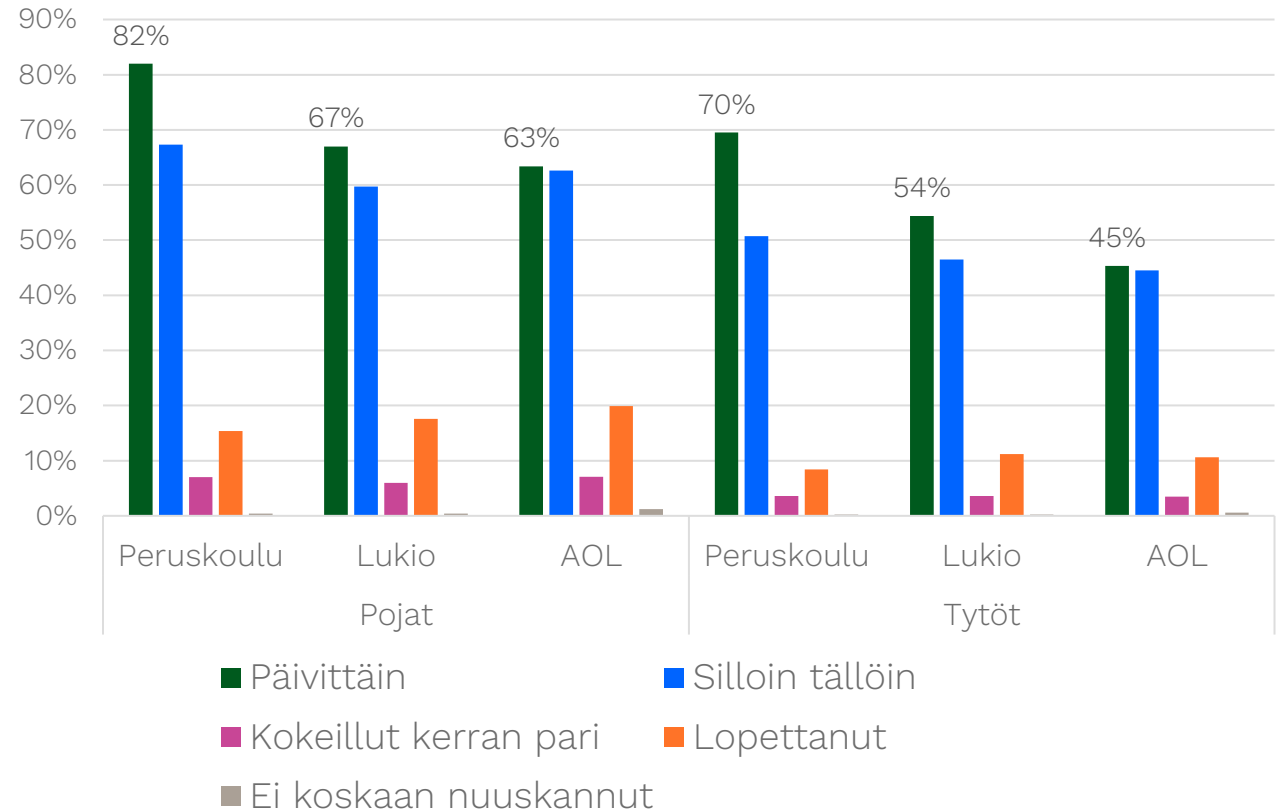
Lähde: THL 2024

- 20 % pojista käyttänyt nikotiinipusseja viimeisen kk aikana
- Noin 20 % pojista ja tytöistä käyttänyt sähkösavukkeita
- Kokeilu vielä yleisempää

Nikotiinipussien ja muiden tuotteiden yhteiskäyttö yleistä

- Peruskoulun pojat: 82 % päivittäin nuuskaavista käyttää nikotiinipusseja nykyisin
- Vastaavat yhteydet tytöillä
- Samanlaiset yhteydet tupakointiin ja sähkösavukkeiden käyttöön
- → Tuotteiden yhteiskäyttö yleistä

Nikotiinipussien nykyinen käyttö nuuskan käytön mukaan, ikävakioidu

Lähde: Ruokolainen et al. 2024

Korkeakoulu- opiskelijat

27.11.2024

Tutkimuksesta tiiviisti

49/2024

Nikotiinipussien käyttö korkeakouluopiskelijoilla

Päälöydökset

- Korkeakoulussa opiskelevilla miehillä nikotiinipussien käyttö on yleisempää kuin muiden tupakka- tai nikotiinituotteiden käyttö.
- Naisopiskelijoilla nikotiinipussien käyttö on yhtä yleistä kuin tupakointi.
- Pelkästään nikotiinipusseja päivittäin käyttävien osuus oli miehillä suurin 23–26-vuotiaalla ja naisilla 27–34-vuotiaalla.
- Nikotiinipussien päivittäinen käyttö on yleistä tupakoinnin ja nuuskan käytön lopettaneilla, mutta sitä havaitaan myös korkeakouluopiskelijoilla, jotka eivät ole koskaan tupakoineet tai käyttäneet nuuskaa.
- Naisopiskelijoilla vähintään yhden tupakka- ja nikotiinituotteen käytön yleisyys kasvoi vuodesta 2021 vuoteen 2024, miehillä ei merkittävää muutosta havaittu.

Hanna Ollila
THL

Otto Ruokolainen
THL

Jonna Ikonen
THL

Nikotiinipussit ovat nuuskan tavoin käytettäviä tuotteita. Ne eivät sisällä tupakkaa, mutta ne sisältävät nikotiinia, joka aiheuttaa voimakkaan riippuvuuden ja terveyshaittoja. Nikotiinipussien myynti vapautui huhtikuussa 2023. Tupakan vastikkeena niitä on koskenut ainoastaan markkinointi- ja esilläpitokielto sekä 18 vuoden ikäraja vähittäismyynnissä. Nikotiinipussit tullee tupakkalain alaisuuteen vuoden 2025 aikana.

Korkeakouluopiskelijoista (18–34-vuotiaat) yhdeksän prosenttia (naisista 5 %, miehistä 14 %) käytti nikotiinipusseja päivittäin vuonna 2024 (Ollila & Ruokolainen 2024). Miehillä nikotiinipussien käyttö oli yleisempää kuin naisilla sekä yliopistossa (naiset 3 %, miehet 9 %) että ammattikorkeakoulussa (naiset 7 %, miehet 18 %). Nuuskaa käyttävien osuus oli kolme prosenttia ja tupakoiden opiskelijoiden osuus neljä prosenttia. Nikotiinipitoisia sähkösavukkeita käytti yksi prosentti korkeakouluopiskelijoista.

Yläkouluikäisillä ja toisella asteella opiskelevilla nuorilla nikotiinipussien käyttö on vahvasti yhteydessä muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön (Ruokolainen ym. 2024). Nikotiinipussien käytöstä korkeakouluopiskelijoilla kysyttiin ensimmäistä kertaa vuonna 2024. Tässä raportissa tarkastelemme tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön kehitystä korkeakouluopiskelijoilla vuosina 2021–2024 sekä tupakoinnin ja nuuskan käytön yhteyksiä nikotiinipussien käyttöön.

Tulokset

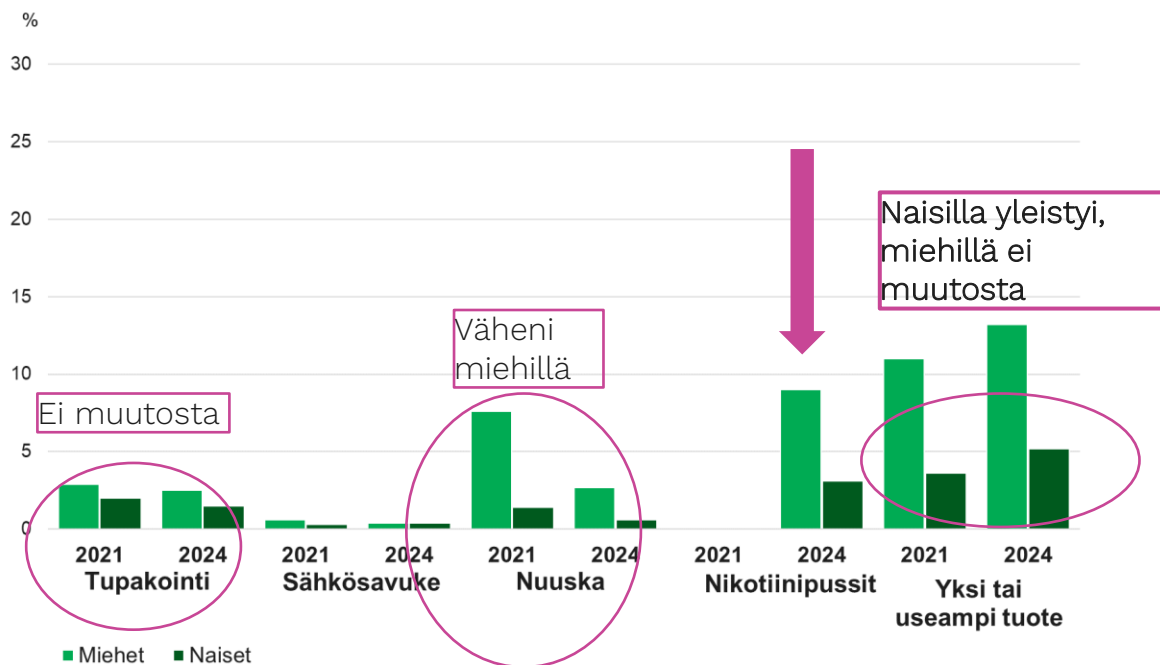
Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön kehitys

Vuonna 2024 nikotiinipussien päivittäinen käyttö oli miehillä selvästi yleisempää kuin muiden tupakka- tai nikotiinituotteiden päivittäinen käyttö, sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa (Kuviot 1 ja 2). Naisilla nikotiinipussien päivittäinen käyttö oli samalla tasolla päivittäisen tupakoinnin yleisyyden kanssa.

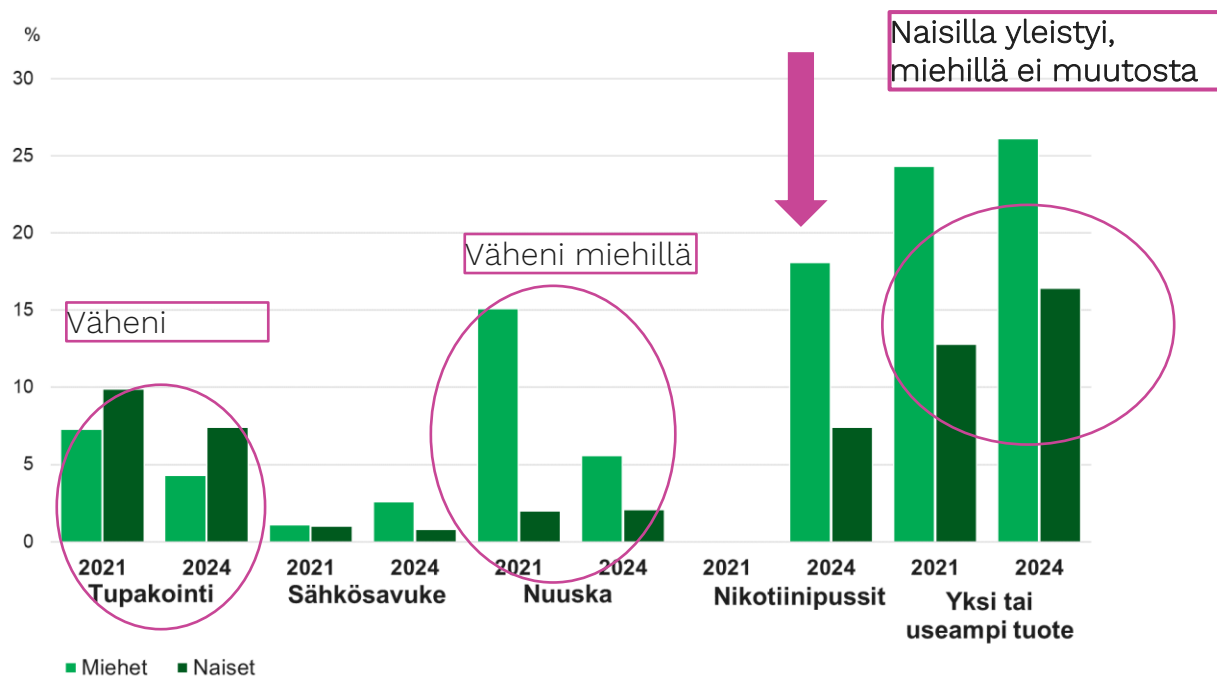
Vuosien 2021 ja 2024 välillä korkeakouluopiskelijoiden päivittäinen tupakointi väheni, mikä johtuu pitkälti ammattikorkeakouluissa opiskelevien vähentyneestä tupakoinnista (Kuviot 1 ja 2). Nikotiinipitoisten sähkösavukkeiden käyttö pysyi hyvin harvinaisena. Nuuskaamisen väheni miehillä sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa ja pysyi edelleen vähäisenä naisilla. Vähintään yhden tupakka- tai nikotiinituotteen päivittäinen käyttö yleistyi naisilla.

Nikotiinipussit yleisin käytetty tuote

Yliopisto-opiskelijat

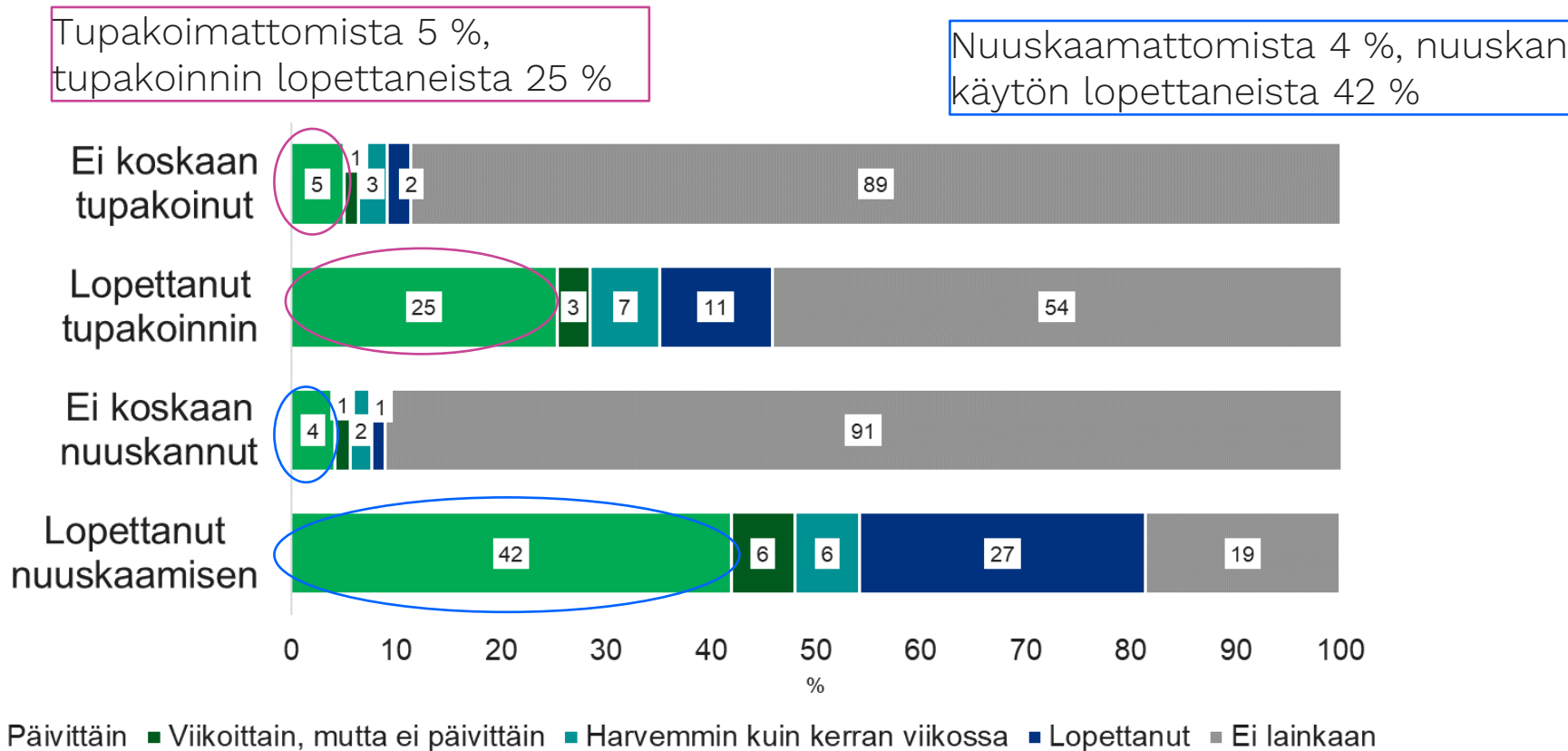

Ammattikorkeakouluopiskelijat

Lähde: THL 2024, Ollila & Ruokolainen 2024, Ollila et al. 2024

Nikotiinipussien päivittäinen käyttö 1) ei koskaan tupakoineilla tai nuuskanneilla sekä 2) tupakoinnin tai nuuskaamisen lopettaneilla vuonna 2024

Ulkonäkö pettää.

Pakkaus vaihtui, riippuvuus jäi.

thl.fi/tupakka

Yhteenveto

27.11.2024

Nikotiinimarkkinat

- Ei vain savukkeet, vaan myös muut tupakka- ja nikotiinituotteet
- Nuuska, sähkösavukkeet, nikotiinipussit, kuumennettavat tupakkatuotteet, jne...
- Tupakkayhtiöt tarvitsevat tuloja muualtakin (!) kuin savukkeiden myynnistä

- Tupakointi pääsääntöisesti (!) **vähentynyt**, muiden tuotteiden käytön yleisyys **kasvanut**
- Eritoten nuuska, viime vuosina **sähkösavukkeet ja nikotiinipussit**
- Nuorilla uudempien tuotteiden käyttö usein yleisempää kuin aikuisilla

- **Sähkösavukkeiden** käyttö yleistynyt nuorilla 2021-2023
  - Kertakäyttöiset vapet (some-markkinointi, sääntelyn harmaalla alueella)
  - Nähdään laajasti muuallakin maailmassa

- **Nikotiinipussien** käyttö yleistä miehillä, nuorilla ja korkeakouluopiskelijoilla
  - Nuuskamarkkinat?
  - Vahvat yhteydet muiden tuotteiden nykyiseen tai aiempaan käyttöön

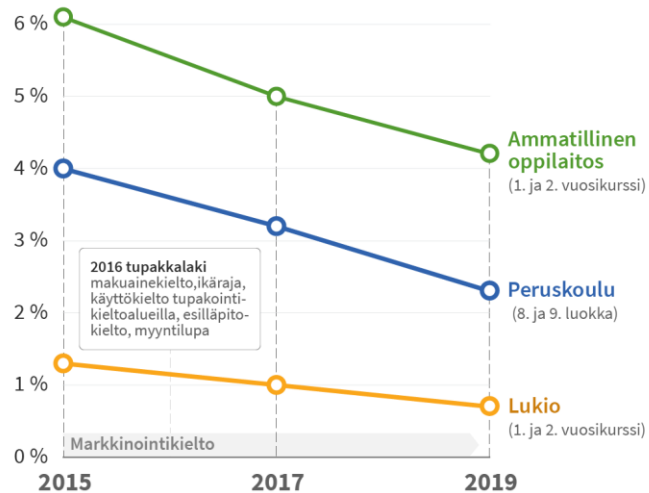

27.11.2024

Tupakkapoliittisilla toimilla merkitys

Sähkötupakan sääntely suojaa nuoria

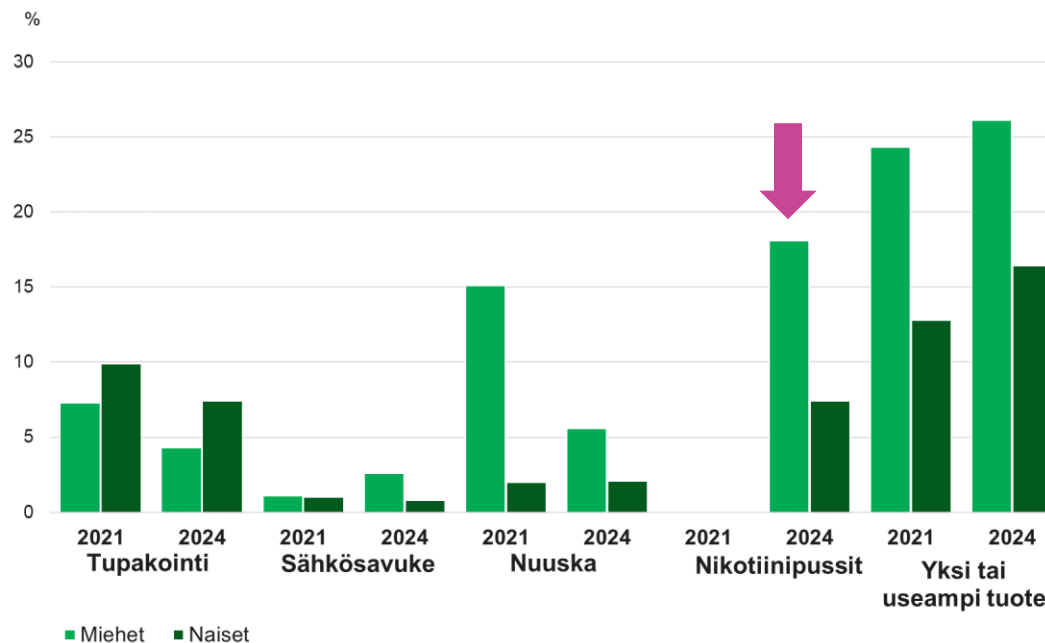
Nuorten päivittäinen sähkösavukkeen käyttö vähenee

thl www.thl.fi/tupakka

Lähde: Kouluterveyskysely, THL 2020

Ammattikorkeakouluopiskelijat

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö on monisyinen haaste – ratkaisu vaatii eri tason toimia

Yhteiskunta

Yhteisöt

Yksilö

Kiitos!

www.thl.fi/tupakka

**Tupakkalain
tavoitteen
saavuttamisen tueksi
tarvitaan tehokkaita
lisätoimia**

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

27.11.2024

Lähteet

- Aro M, Sandström P, Ståhl T, Ollila H, Ruokolainen O, Kurko T, et al. Sales of tobacco and nicotine replacement therapy products, especially nicotine pouches, increased in Finland during the COVID-19 pandemic. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*. 2024 Apr 18;41(4):394–402. <https://dx.doi.org/10.1177/14550725241243150>
- Ollila H, Ruokolainen O, Ikonen J. Nikotiinipussien käyttö korkeakouluopiskelijoilla. Tutkimuksesta tiiviisti 49/2024. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2024.
- Ollila H, Ruokolainen O. Tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), KOTT-tutkimuksen ilmiöraportti 25.11.2024.
- Ollila H, Ruokolainen O: Tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö ja hankintatavat nuorilla oppilaitostyyypeittäin 2017–2023. Tutkimuksesta tiiviisti 49/2023. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023
- Ruokolainen O, Ollila H, Härkänen T. Nicotine pouch use by sex, school type and tobacco product use among Finnish adolescents during the 2023 change in regulatory scheme with deregulated sales. *Addiction*. 2024;119(11):2023–30. <https://dx.doi.org/10.1111/add.16585>
- Ruokolainen O, Piirtola M, Korhonen T, Rahkonen O, Härkänen T. A nationally representative study of the hardening hypothesis among educational groups over four decades. *Nicotine Tob Res*. 2023a;25(9):1538–46.
- Ruokolainen O, Reinikainen J, Ollila H, Härkänen T. Saavutetaanko tupakkalain tavoite? Mallinnustutkimus aikuisväestössä. *Yhteiskuntapolitiikka*. 2023b;88(5–6):500–12.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Tupakkatilasto 2023. Tilastoraportti 55/2024a. Suomen virallinen tilasto (SVT).
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Nuorten päihteiden käyttö ja rahapelaaminen – ESPAD 2024. Tilastoraportti 42/2024b.

